

Riksrevisjonen

Vår saksbehandler
Ryno Andersen 22241083
Vår dato 06.06.2019
Deres dato 06.06.2019
Vår referanse 2019/00525-4
Deres referanse

FINANSDEPARTEMENTET
Postboks 8008 DEP
0030 OSLO

Att.:

Høringssvar - Forslag til endringer i bestemmelser om økonomistyring i staten

Det vises til høringsbrev fra 12. april 2019 om endringer i bestemmelser om økonomistyring i staten.

Det påpekes i høringsnotatet at det faglige innholdet som ligger bak de foreslåtte endringer i flere tilfeller er hørt tidligere eller er å regne som regeltekniske oppdateringer. Riksrevisjonen gir derfor bare kommentarer til enkelte spørsmål i høringen.

Klargjøring av begrepet «statlig virksomhet»

Spørsmål 1: Har departementene forslag til språklige justeringer og klargjøring av kriteriene?

Riksrevisjonen er positiv til en klargjøring av begrepet statlig virksomhet og at kriteriene inntas i bestemmelser om økonomistyring i staten.

I Dok 1 (2016–2017) omtalte Riksrevisjonen organisasjonsendringer som skjer i statlig sektor uten at premisene for regnskapsrapporteringen er avklart før omorganiseringen trer i kraft. Dette ble også tatt opp i Dok 1 (2017-2018). Når slike spørsmål ikke blir avklart tidsnok, blir det svært krevende for de involverte virksomhetene å avlegge et korrekt regnskap innenfor de gitte rapporteringsfristene. Riksrevisjonen mener det er svært viktig at ansvarlig departement tidlig avklarer forholdene knyttet til rapportering, og på den måten legger til rette for at virksomhetene kan rapportere innenfor de gjeldende fristene.

Riksrevisjonen viser til tidligere uttalelser til Stortinget og mener det bør vurderes en presisering i bestemmelsene at regnskapsrapporteringen må være avklart før beslutning om å opprette, avvikle eller omorganisere statlige virksomheter trer i kraft.

Spørsmål 2: Vil forslaget om å sette fristen 1. mai uten å hensynta styringsdialogen være hensiktsmessig?

Riksrevisjonen er positiv til en klargjøringen i regelverket.

Det bemerkes at revisjonen har en rekke eksempler på at årsrapporter ikke er datert. Plikten til datering bør vurderes tydeliggjort i bestemmelsene.

Spørsmål 3: Er det foreslåtte justerte kravet til publisering av revisjonsberetningen hensiktsmessig utformet?

Riksrevisjonen støtter forslaget om å ta inn i bestemmelsene krav til publisering av revisjonsberetningen sammen med årsrapporten på virksomhetens nettsider.

Revisjonen er en uavhengig kvalitetssikring som gir tillitt til at informasjonen i årsregnskapet er korrekt. Det bemerkes at uttalelsen om revisjonen av årsregnskapet og uttalelsen om etterlevelse av administrative regelverk ikke dekker øvrig informasjon i årsrapporten og at vi attesterer ikke denne informasjonen.

Riksrevisjonen har eksempler på at det ikke har vært mulig å avgi revisjonsberetningen innen 1. mai. Dette kan skyldes ekstraordinære forhold ved regnskapet eller at Riksrevisjonen ikke har mottatt opplysninger tidsnok til å kunne avgi revisjonsberetningen innen fristen. Dersom revisjonsberetningen ikke mottatt ved publisering av årsrapporten, bør dette klart fremgå av publiseringen. Dette bør vurderes inntatt i bestemmelsene.

Spørsmål 4: Bør det være krav om å publisere departementets instruks til underliggende virksomheter?

Riksrevisjonen støtter publisering av instruks fra departementet til underliggende virksomhet. Kravet om publisering må kunne fravikes for hele eller deler av dokumentet, dersom det inneholder gradert eller taushetsbelagte opplysninger.

Finansdepartementet har i bestemmelsene tydeliggjort publiseringskravet for supplerende tildelingsbrev. Erfaringer fra revisjonen viser at tildelingsbrev og supplerende tildelingsbrev også kan inneholde vedlegg eller andre dokumenter som inngår som del av disse. Dersom slike dokumenter er offentlige bør de kunne publiseres. En presisering i bestemmelsene kan vurderes.

Spørsmål 6: Bør adgangen til å avtale at en annen statlig virksomhet eller en statlig tjenesteyter ivaretar autorisasjonen av betalingsoppdrag utvides til å gjelde for alle statlige virksomheter, i tråd med det foreslåtte opplegget?

Riksrevisjonen understreker behovet for god internkontroll, tilfredsstillende sporbarhet og dokumentasjon av rutiner som sikrer etterprøvnbarhet. For øvrig vises til bestemmelser om økonomistyring i staten pkt. 2.4. første ledd hvor det fremgår at virksomhetens ledelse har ansvar for å påse at internkontrollen er tilpasset risiko og vesentlighet, at den fungerer på en tilfredsstillende måte og at den kan dokumenteres.

Spørsmål 7: Er det foreslåtte kravet om at utøvd budsjett disponeringsmyndighet og attestasjon skal være dokumentert før en transaksjon tas med i et betalingsoppdrag, hensiktsmessig?

Riksrevisjonen er positiv til en tydeliggjøringen i regelverket.

Spørsmål 8: Er det hensiktsmessig å endre kravene slik at innleid personell (i tillegg til ansatte) kan ivareta henholdsvis bestilling av varer og tjenester og attestasjon for virksomheten?

Riksrevisjonen viser til at anskaffelse av varer og tjenester har høy iboende mislighetsrisiko, og understreker behovet for å sikre tilstrekkelig god internkontroll på området. Det vises også til vår uttalelse avslutningsvis i høringen.

Spørsmål 10: Har departementet andre kommentarer til helheten og enkeltforslagene til endringer i kravene i økonomiregelverket til transaksjonskontroller ved utbetalinger?

Riksrevisjonen bemerker at automatiseringen fører til økt behov dokumentasjon av automatiserte kontroller. For revisjonen er det avgjørende at det i systemdokumentasjon eller lignende gis en klar beskrivelse av automatiserte kontroller og hvordan de fungerer. Det må også sikres tilfredsstillende sporbarhet for de enkelte transaksjonskontroller og at dokumentasjonen av kontrollene er lett tilgjengelig for revisjonen i en lesbar form. Det bør vurderes om dette kan tydeliggjøres ytterligere i bestemmelser om økonomistyring i staten.

Det vises for øvrig til riksrevisjonsloven § 14 om tilrettelegging av forholdene for revisjon som lyder: «Virksomheter som er omfattet av Riksrevisjonens revisjon og kontroll, skal legge forholdene til rette slik Riksrevisjonen finner det hensiktsmessig for å foreta de revisjons- og kontrolloppgaver som følger av lov og instruks. Riksrevisjonen kan foreta revisjon og kontroll på det stedet hvor regnskap og nødvendig materiale finnes, og Riksrevisjonen skal ha tilgang til de IT-systemer som virksomhetene benytter. Informasjon til Riksrevisjonen skal avgis i den form, på det medium og til det tidspunkt Riksrevisjonen bestemmer, og vederlagsfritt tilrettelegges og sendes til Riksrevisjonen «

Andre forhold

Riksrevisjonen skal gjennom revisjonen bidra til å forebygge og avdekke misligheter og feil jf. riksrevisjonsloven § 9, fjerde ledd. Informasjon om misligheter i departementer eller virksomheter er av stor betydning for Riksrevisjonens revisjon av regnskap og generelt for kontroll av statsforvaltningen. Enhver mislighet i offentlig sektor vil både kunne svekke omdømme til det departementet eller den virksomheten som rammes og statsforvaltningens omdømme som helhet.

Riksrevisjonen viser til Statens personalhåndbok pkt. 10.19 «Retningslinjer for behandling av saker om underslag, korrupsjon, tyveri, bedrageri og utroskap i statstjenesten» pkt.2 som lyder: «Riksrevisjonen skal underrettes omgående, bl.a. av hensyn til revisjon av regnskapene. Slik underretning skal gis av den virksomhet som oppdager mislighetene.»

Revisjonen har erfart at en rekke virksomheter ikke følger opp plikten til å varsle ved underslag, korrupsjon, tyveri, bedrageri og utroskap i statstjenesten. Dette var også et gjennomgående funn i Riksrevisjonens undersøkelse fra 2012 som ble lagt frem for Stortinget i Dok 1 (2013-2014):

«Riksrevisjonen anbefaler også at Finansdepartementet vurderer muligheter for en endring i fortolkningen av økonomibestemmelsene når det gjelder vurdering og oppfølging av mislighetsrisikoen i statlige virksomheter. Bakgrunnen er både det særskilte ansvar som statlige virksomheter har i kraft av samfunnsoppdraget og de særlige utfordringene som den iboende risikoen for misligheter innebærer for etablering av en effektiv intern kontroll. Riksrevisjonen anbefaler videre at Finansdepartementet vurderer om økonomibestemmelsene også kan gi klarere føringer om at vurderinger av mislighetsrisiko bør dokumenteres.»

Riksrevisjonen foreslår at plikten til å varsle Riksrevisjonen omgående ved misligheter tas inn i bestemmelser om økonomistyring i staten. Det bør fremgå av bestemmelsene virksomhetens plikt til å holde Riksrevisjonen underrettet om utviklingen i en mislighetssak.

Etter fullmakt

Tor Digranes
ekspedisjonssjef

Ryno Andersen
avdelingsdirektør

Brevet er ekspedert digitalt og har derfor ingen håndskreven signatur.

Kopi til: Metodeseksjonen for regnskapsrevisjon
 SUV ledelse/stab